

Dosarul nr. 2ra-987/22
2-21067747-01-2ra-20072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, V. Cotorobai, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Izabela Timofeeva împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii condamnatului adresată judecătorului de instrucție și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către reprezentantul Izabelei Timofeeva, avocatul Alexei Croitor și a fost menținută hotărârea din 23 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 05 mai 2021, Izabela Timofeeva a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii condamnatului adresată judecătorului de instrucție și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 13 septembrie 2018 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru plângerea la acțiunile angajaților Penitenciarului nr. 13 Chișinău cu privire la dezacordul cu transferul în alt penitenciar pentru executarea pedepsei.

A menționat că, prin încheierea din 14 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, dosar nr. 21-881/2018 a fost respinsă plângerea ca inadmisibilă, iar Curtea de Apel Chișinău a anulat încheierea și a remis cauza la

rejudecare.

Reclamanta a afirmat că, prin încheierea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, dosar nr. 21ji-1225/2018 plângerea a fost respinsă ca inadmisibilă, iar prin decizia din 27 februarie 2020 Curtea de Apel Chișinău a anulat încheierea și a remis cauza la rejudecare.

A precizat că, prin încheierea din 11 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, dosar nr. 21ji-1044/2020 cererea a fost primită spre examinare de către judecătorul Veaceslav Martînenco.

Reclamanta a invocat că, cauza se examinează în instanța de fond și recurs din 13 septembrie 2018 și până în prezent, ceea ce nu poate fi recunoscut ca un termen rezonabil de examinare a cauzei.

A solicitat reclamanta constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 21ji-1044/20 de examinare a plângerii Izabelei Timofeeva la acțiunile angajaților Penitenciarului nr. 13 Chișinău și repararea prejudiciului moral în cuantum de 200 000 lei.

Prin hotărârea din 23 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 26 iulie 2021, reprezentantul Izabelei Timofeeva, avocatul Alexei Croitor a depus cerere de apel nemotivată, iar la 26 octombrie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către reprezentantul Izabelei Timofeeva, avocatul Alexei Croitor și s-a menținut hotărârea din 23 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că, art. 6§1 din Convenție sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație. O excepție constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, și anume examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale. În această situație poate fi apreciată și durata procedurilor penale începând cu momentul înaintării acțiunii civile, fiind luate în considerație doar criteriile aplicabile procedurilor civile.

S-a menționat că, la caz nu rezultă că Izabela Timofeeva ar avea calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat într-o cauză penală sau că în calitate de victimă ar fi depus o acțiune civilă în cadrul examinării unei cauze penale, ce i-ar permite să înainteze prezenta acțiune în judecată în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Or, potrivit art. 2 alin. (1) și (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, legiuitorul operează cu noțiunea de examinare în termen rezonabil a unei cauze judiciare, dar nu cu examinarea în termen rezonabil a unei plângeri, în speță plângerea Izabelei Timofeeva adresată judecătorului de instrucție.

La 14 iulie 2022, reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului reprezentantul recurenteii a indicat că, la caz instanța de judecată urmează să constate încălcarea unui termen legal de 3 luni, expres prevăzut la art. 473³ alin. (4) din Codul de procedură penală, și nu unul rezonabil, care este lăsat la discreția instanței.

A menționat că, examinarea cauzei este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă. Respectiv, cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței, precum și exercitarea căilor de atac.

Reprezentantul recurenteii a susținut că, la examinarea cauzei conduita recurenteii nu a ridicat probleme deosebite, în pofida criticilor nefondate, nesuținute prin niciun argument plauzibil, necoroborate cu niciun mijloc de probă administrat, ci doar cu declarații subiective, neconforme cu realitatea privitoare la comportamentul intolerabil al participanților la proces, ce nu fac proba nerespectării termenului rezonabil de examinare al cauzei, or, probe ce ar demonstra contrariul la materialele cauzei nu se regăsesc.

A afirmat că, singura probă examinată de instanțele de judecată ierarhic inferioare este raportul prezentat de Ministerul Justiției cu privire la examinarea cauzei în instanța de fond și de recurs, iar acest act nu poate fi considerat ca probă, ci doar o relatare și descriere a tuturor ședințelor de judecată, prezența părților și a participanților la proces, acțiunile acestora, cât și conduita instanțelor de judecată.

Reprezentantul recurenteii a invocat că, instanțele de judecată urmau să constate motivele amânărilor sau numirii de lungă durată a ședințelor de judecată sau termenul de transmitere a dosarului de la o instanță la alta, și dacă în cazul din speță poate fi privit ca o încălcare a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, or, dacă ședințele de judecată au fost amânate exclusiv din motive întemeiate, impuse de normele de drept procedural, fiind lipsit arbitrariul, iar termenele ședințelor au fost stabilite rezonabil, în intervale rezonabile de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

Prin notificarea din 20 iulie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 101).

Referință nu a fost depusă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa intimatului și a reprezentantului recurenteii, prin poșta electronică, copia deciziei motivate la data de 13 iulie 2022, fapt confirmat prin extrasul poștei electronice a instanței de apel. (f.d. 89)

Astfel, recursul declarat la 14 iulie 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și

procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către reprezentantul recurentei Izabela Timofeeva, avocatul Alexei Croitor se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic